

Mikor és mivel kezdődött a törvénymódosítás utolsó felvonása?

A 2014-ben felállt új minisztériumi vezetés megkérdezett bennünket, hogy az addig ismerteken kívül van-e bárkinek további törvénymódosítási javaslata. Volt. 2010 óta kísérem figyelemmel a szakma törvénymódosítási javaslatait. Tisztában voltam azzal, hogy azok közül számos, főleg erdőgazdálkodói javaslat nem lett, vagy nem megfelelően lett figyelembe véve.

Ezen kívül az is nyilvánvaló volt a korábbi tervezetekből, hogy a több évtizedes gyakorlat során rögzült, a megváltozó körülmények mellett egyre homályosabb tartalmú szakmai kategóriáink, fogalmaink, igazgatási eljárásaink megújítása ismét nem került napirendre.

Nem utolsósorban pedig amellet is nehéz lett volna tétlenül elmenni, hogy a magán erdőgazdálkodás testreszabott polgárjogi megalapozására a kilencvenes évek óta eltelt több mint két évtizedben meglehetősen foghíjasan és vitathatóan került sor, amely ráadásul az időközben hatályba lépő új földforgalmi szabályozással már nincs is megfelelő összhangban. Az erdőtulajdonosoknak, mint az árva gyermeknek, mások ruhatárában turkálva, szabász ollóval a kézben kellett valami elfogadható öltözetet kreálniuk maguknak. Amit aztán a hatóságok vagy elfogadtak, vagy megkérdőjeleztek.

Az említett szabályozatlanság nyilvánvalóan nagyban hozzájárul ahhoz is, hogy a magán erdőgazdálkodásban a jogsértések, illetve szakszerűtlenségek kockázata meglehetősen magas. Ha tehát az utóbbi téren javulást akarunk elérni, akkor első körben nem a szankcionálási rendszer bővítésén kell gondolkodnunk, hanem annak az elősegítésén, hogy a tulajdonosok a tulajdonukat az elaprózott birtokszerkezet ellenére is jogszerűen, valamint eredményesen tudják hasznosítani, és a figyelmüket ne az egymással, illetve az erdőgazdálkodóval folytatott viták vonják el.

Az említetteknek köszönhető, hogy a jelen törvénytervezet összeállítása során elsősorban az állami és a magán erdőgazdálkodók, illetve azok szakmai szervezetei voltak az alkotótársaitok?

Egy olyan törvény esetében, amely nagyrészt az erdőgazdálkodás közérdekű korlátozásait, illetve azok érvényesítési módját tárgyalja, természetes, hogy az érintetteket is meghallgatjuk. Ha pedig úgy érezzük, hogy a korlátozások tekintetében az egyensúlyi helyzet az utolsó időszakban, ha kis mértékben is, de a közérdekű korlátozások irányába tért ki, akkor nyilvánvaló, hogy a törvény felülvizsgálata során az egyensúlyi helyzet hiányának a részleteit is fel szeretnénk tární. Ebben a tekintetben pedig érdemi észrevételeket az erdőgazdálkodóktól várhattunk.

Hasonló a helyzet az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó szakmai adminisztrációs terhek vonatkozásában.

Az igazsághoz tartozik ugyanakkor az is, hogy a törvénymódosítás utolsó egyeztetésein szinte több kritikai észrevételt kaptunk az erdőgazdálkodóktól, mint például a civil

természetvédelem részéről. Ez megnyugtató módon jelzi számunkra, hogy bár minden gazdálkodói jelzést figyelmesen meghallgattunk, és alaposan mérlegeltük azokat, a tervezetbe végül csak a ténylegesen megalapozott, szélsőségektől mentes javaslatok kerültek be. Azok viszont ténylegesen bekerültek! Ahogy az egy huszonegyedik századi, modern, környezettudatos, de gazdálkodóbarát erdőtörvény esetében elvárható.

Előjáróban mit tartasz a törvénymódosítás legnagyobb eredményének?

Ezt döntse el inkább a jövő, illetve elsősorban a tisztelt érintettek. Igyekszünk a véleményükre utólag is odafigyelni. Erről tehát beszélgessünk mondjuk két év múlva.

A módszereket illetően az erényünknek tartom azt, hogy bár a gyors előhaladás is fontos szempont volt, egyetlen felmerülő kérdést sem engedtünk el a fülünk mellett. Azok átgondolása során továbbá minden esetben igyekeztünk a zsinórmértéknek tartott jogszabályi és szakmai alapvetésekig, céllokig visszanyúlni, illetve ha szükségesnek láttuk, akár a zsinórmértékeket illetően is bátran felülemelkedtünk a megszokásokon.

Komplex és alapos szabályozásra törekedtünk tehát. Többek között azért is, hogy az erdővel szemben a tulajdonosok és a gazdálkodók, illetve a társadalom által megfogalmazott elvárások - ide értve a környezet- és természetvédelmi szempontokat is - tekintetében a hiányolt egyensúlyi állapot valóban kialakulhasson.

Kérlek, akkor valamilyen logika mentén kezd el bemutatni a tervezetet.

1. Az erdő közérdekű funkciói, rendeltetései, és azok összehangolása

Akkor kezdjük talán a legelején. Nem lenne erdőtörvény, ha nem lenne szükség az erdőgazdálkodás közérdekű korlátozására.

Az erdőkkel kapcsolatos közérdekű elvárásokkal az erdésztársadalom évtizedek, évszázadok óta együtt él, sőt ezt az elmúlt időszakban a tevékenységünk hasznosságaként minden fórumon ki is hangsúlyozunk. Az erdők funkcióinak hármasságát - gazdasági, védelmi és közjóléti - tagolását például a magyar erdészek vezették be a köztudatba a huszadik század második felében. A társadalom pedig olyan jól megtanulta ezeket a jelszavakat, hogy a rendszerváltást követően elkezdte számon kérni rajtunk azokat.

Akkor járunk el bölcsen, ha ezeket az elvárásokat türelmes empátiával fogadjuk, és ha túlzottan szigorúak, akkor azokat a szakmai igényességre törekvő tevékenységünk, a sikereink, illetve kudarcaink hiteles bemutatásával megfelelő mederbe tereljük. A törvénymódosításnak ez az egyik fontos célja.

Az erdők elhelyezkedése, jellemzői alapján alapozhatunk, és alapozunk is arra, hogy a

társadalom erdőkkel kapcsolatos közcélú elvárásainak nagyobb részét az állami tulajdonú erdők ki tudják elégíteni. A magántulajdonú erdők esetében így nagyobb mértékben előtérbe kerülhetnek a gazdálkodási szempontok.

Az erdő közérdekű funkcióinak és az erdőgazdálkodás szempontjainak az összehangolása két szinten valósul meg. Kell hozzá jó szabályozás, ami a parttalan viták elkerülése érdekében meghatározza a megalapozott elvárások és a korlátozások lehetséges tárházát és mértékét, illetve az egyes szempontok összehangolásának szabályait. Kell továbbá a körzeti erdőtervezés folyamata, amelynek során minden erdő esetében sor kerül a fennálló szempontok egyedi összehangolására, és a fenntartható erdőgazdálkodás kereteinek meghatározására.

Az elmúlt évtizedekben az a tendencia figyelhető meg, hogy az erdőkkel, erdőgazdálkodással szemben fennálló közérdekű elvárások köre egyre nő. Újabb és újabb szakterületek támasztanak felénk elvárásokat. Ma már az erdőgazdálkodást így nem csak a hazai természetvédelmi szempontokkal kell megfelelően összehangolni, hanem a tájképvédelem, a településvédelem, a Natura 2000, az inváziós fajok elleni védelem, az illegális fakitermelés elleni védelem, a vízvédelem, az árvízvédelem, az örökségvédelem, a honvédelem, a határrendészet szempontjaival is.

Adott erdő esetében az összehangolandó elvárásokat az erdő rendeltetései, minőségi paraméterei (pl. erdő természetességi állapota), valamint a fennálló speciális körülmények (pl. valamely védett faj jelenléte) határozzák meg. Ezeket minden erdő esetében megfelelő mérlegelés mellett meg kell határozni, nyilván kell tartani, hogy azokat - és csak azokat - a körzeti erdőtervezés és egyéb hatósági eljárások során figyelembe lehessen venni.

2. A törvény hatálya

Az erdészeti igazgatás évtizedek óta leterhelt, amit az elmúlt időszak változásai tovább tetéztek. Halaszthatatlan az igazgatási és hatósági feladatok érdemi felülvizsgálata, és az aktuális kihívásokhoz igazítása. Ebben a tekintetben elsődleges célként a közel kétmillió hektárnyi meglévő erdő fenntartását, védelmét és fejlesztését határoztuk meg.

Az egyéb fával, faállománnyal borított, jellemzően önerdősülés útján létrejött fásítások és szabad rendelkezésű erdők jelentősége ugyancsak nem kérdőjelezhető meg, viszont ezekre az eredetileg mezőgazdasági hasznosítású területekre az erdőtörvény teljes szigorát, illetve az igazgatás jelentős figyelmét nem indokolt kiterjeszteni. Ahogy a belterületeket, a tanyák, a zártkertek, fás szárú mezőgazdasági ültetvények és az iparifa ültetvények területét, illetve a különböző beruházások, infrastruktúrák kivett művelési ágú területeit is indokolt a törvény hatálya alól kivonni.

3. Az erdőgazdálkodás üzemmódja

Ahogy az erdők és az erdők közérdekű funkciói különbözőek, az erdőgazdálkodás megvalósítása is sokféleképpen történhet. Ebben a tekintetben a tervezést és a végrehajtást alapvetően meghatározó kategória az erdőgazdálkodás üzemmódja.

Az üzemmód fogalma 2009-ben jelent meg újra a szabályozásban. Azt megelőzően gyakorlatilag csak vágásos üzemmódú erdőgazdálkodásról beszélhettünk, amelyen belül legfeljebb a véghasználat, illetve az erdőfelújítás módja utalt a különbségekre.

2009-ben a szabályozás szintjén is bevezette a jogalkotó a szálaló erdőgazdálkodási módot, ami alapvetően különbözik a korábban üzemszerűen gyakorolt erdőgazdálkodási módszerektől, így annak elhatárolására be kellett vezetni egy útválasztó kategóriát, az üzemmódot.

Üzemmódként - ha az erdőgazdálkodás teljes hiányára utaló faanyagtermesztést nem szolgáló üzemmódtól eltekintünk - három kategória került az erdőtörvénybe: a vágásos, a szálaló, illetve a szálaló üzemmód előszobáját jelentő átalakító üzemmód.

Az üzemmód akkor tud a tervezést és végrehajtást vezérlő kategóriaként funkcionálni, ha a főbb ismérveket tekintve ténylegesen utal az erdőgazdálkodás módszereire. Jelenleg ez legalább két szempontból nem valósul meg.

Egyrészt a klasszikus szálaló üzemmód a nem vágásos üzemmódú erdőgazdálkodásnak csak az egyik, meglehetősen kötött szabályozású módszerét fedi le. A témában járatos hazai erdész kollégák javaslatára ezért a módszerek sokféleségének kifejezése céljából módosítottuk az üzemmód megnevezését örökerdő üzemmódra, illetve módosítottuk magát az üzemmód definícióját is.

Másrészt a vágásos üzemmód fogalma jelenleg a faültetvény erdőkben alkalmazott nagyterületű tarvágásokkal operáló erdőgazdálkodástól a magasabb természetességű állapotú erdőkben alkalmazott, térben és időben elaprózott szálalóvágásos erdőgazdálkodásig bezárólag minden módszert magában foglal. Ezáltal mind a tervezés, mind a megvalósítás tekintetében semmitmondó kategória, amire nem lehet szabályozást építeni.

Ennek a problémának a megoldására első körben az a szabályozási megoldás körvonalazódott, hogy a természet szempontjából kíméletesebb erdőgazdálkodási módszerekre, mint például a hosszabb átfutási idejű, csoportos felújítóvágást, illetve szálalóvágást alkalmazó erdőgazdálkodási módokra vezessünk be egy új üzemmód kategóriát.

Ezeknek az eljárásoknak az ismérvei azonban gyakorlatilag megegyeznek a szakmailag igényesen végrehajtott átalakító üzemmódú erdőgazdálkodás ismérveivel. Erre tekintettel végül a szabályozás úgy módosul, hogy a vágásos és az örökerdő üzemmód kategóriák mellett az átalakító üzemmód helyébe az említett két esetkört magában foglaló átmeneti üzemmód lép. Erre a kettősségre az átmeneti üzemmód definíciójában, illetve az üzemmódhoz kapcsolódóan a nyilvántartásban is utalunk, illetve utalni fogunk. Egyik esetben ugyanis az átmeneti üzemmód szerinti gazdálkodás csak egy közbelső szakasz, mert az erdőgazdálkodó végcélja az örökerdő üzemmódra való áttérés. A másik esetben viszont az erdei mikroklíma, valamint az erdei életközösség szempontjából kíméletesebb módon végrehajtott véghasználatokat alkalmazó erdőgazdálkodás maga a végcél.

Az üzemmód kapcsán ki kell térni még egy fontos momentumra. A törvényben megerősítjük, hogy bár az erdőgazdálkodással szemben támasztott közérdekű elvárások esetenként jelentősen behatárolják az erdőgazdálkodás mozgásterét, a vágásos, az átmeneti és az örökterdős üzemmód közötti választás egy kivételtől eltekintve az erdőgazdálkodó lehetősége. A kivétel az állami erdőgazdálkodók esetében áll fenn, amelyeknek a vagyongekezelte erdeik egy meghatározott részén - bár az érintett erdők hányadát tekintve kisebb változást tervezünk - továbbra is át kell állniuk az örökterdős vagy az átmeneti üzemmódra.

4. Körzeti erdőtervezés

Az üzemmódtervezés hosszú ideig a szakmánk emblematikus tevékenysége volt. Alkalmas volt többek között a hosszú termelési ciklusú, térben és időben megosztott gazdálkodás szabályozására, az egyes erdőgazdálkodási tevékenységek gazdálkodói szintű ütemezésének tervezésére, illetve nyilvántartására, valamint egyszerű lehetőséget biztosított a gazdálkodás hatósági kontrolljának gyakorlására.

A középtávú, rendszeres tervezési tevékenység a rendszerváltásig tartó tervutasításos állami gazdaságirányítási modellbe teljesen beleillett, így az üzemmódtervezés állami kivitelezéssel, egyre kifinomultabb módszereket, illetve korszerű informatikai megoldásokat alkalmazva a múlt század végéig is fennmaradhatott, sőt kiteljesedhetett.

A szabályozás és a jogalkalmazás tekintetében fejtörést az erdőgazdálkodási egységek rendszerváltást követően megugró száma, valamint a rendezetlen magánerdők okozták.

Az 1996-os erdőtörvény az új helyzethez igazodva az üzemmódtervezés helyett bevezette a körzeti erdőtervezés, és a gazdálkodói üzemmódtervezés párhuzamos intézményét. A 2009. évi erdőtörvény ezen annyit módosított, hogy - tekintettel a magán erdőgazdálkodók saját üzemmódtervezés terén tapasztalható alacsony aktivitásra - az üzemmódterv és annak erdészeti hatósági engedélyezése helyett bevezette a hivatalból kiadott erdőterv intézményét. A változások ellenére azonban a körzeti erdőtervezés folyamata és tartalma szinte változatlan maradt, holott már rég sokkal szűkebb tartalmú állami tervezési tevékenységről lenne indokolt beszélni. Az erdőtervezés lapon szereplő adattartalom tekintetében a hatósági eljárások és nyilvántartások szerepének erősödésével egyre szűkebb az erdőtervezés mozgásterét. A munkaműveleti szintű állami erdőtervezésre, illetve üzemmódtervezésre akár a gazdálkodó, akár a gazdálkodás hatósági kontrollja szempontjából egyre kisebb igény van. Ugyancsak felesleges, és a szűkös igazgatási kapacitásokkal már korrekten el sem végezhető a napi aktualitású fakészlet-nyilvántartás. Az elmúlt években pedig az is bebizonyosodott, hogy a körzeti erdőtervezés során a vélt vagy valós közérdekű korlátozások kontrollálatlan beáramoltatása a szakmai adminisztrációs rendszerünkbe a hatóságok szempontjából ugyan nagyon hatékony, de összességében inkább konfliktusokat generáló, mint konszenzuskereső megoldás, ami ráadásul az alkotmányos jogok szempontjából nézve is aggályos.

Mindent összevetve a körzeti erdőtervezés feladataként tulajdonképpen csak az előbbieket szerint szűkített tartalmú erdőleírások pontosítása, a fahasználatok, az erdőfelújítások és az erdőnevelési feladatok megtervezése, valamint - ha az előbbieket korrekt végrehajtása érdekében szükséges - az erdőtervezés térbeli rendjének esetleges módosításai maradtak meg.

Ezekre a tervezési tevékenységre is csak keretjelleggel érdemes sort keríteni, hogy a gazdálkodó mozgásterét csak a legszükségesebb mértékben kössük meg, illetve ezáltal a felesleges, öncélú módosítási eljárásoknak elejét vegyük. Azt pedig, hogy a gazdálkodó az erdőtervben meghatározott keretek között ténylegesen mit, mikor és hogyan hajthat végre, - ha szükséges - inkább jogszabályban kell szabályozni, mint technológiai szinten megtervezni. Fontos még említést tenni a körzeti erdőtervezés eljárásjogi szabályozásáról, hiszen ezen a téren is módosítást tervezünk. A jelenlegi gyakorlat szerint a körzeti erdőtervezés, illetve a hozzá kapcsolódó erdőterv kiadás a feladatok jellegét tekintve - némi átfedéssel - három szakaszra tagolható. Az adatgyűjtési, terepi felvételezési, és javaslatalkotási szakaszra, a javaslatok egyeztetési folyamatára, majd a körzeti erdőterv elkészültét követően az erdőtervek kiadására. Ebben a tekintetben annyi változás várható, hogy az erdőtervi javaslatok egyeztetési folyamatára, és a döntés meghozatalára a továbbiakban hosszabb lélegzetű, 90 vagy 120 napra elnyúló hatósági eljárás keretében kerül majd sor, amelynek a "végterméke" közvetlenül az erdőterv lesz. Így a körzeti erdőterv, mint a folyamat eddigi formális közbenső "terméke" megszűnik.

A körzeti erdőtervezés folyamata az előbbiekkal összhangban a jelenlegi elképzeléseink szerint (a végrehajtási rendeleti szintű jogalkotás még előttünk áll) az alábbi főbb részfeladatokból tevődik majd össze:

1. irodai adatgyűjtés, gazdálkodó előzetes javaslatainak bekérése,
2. terepi felülvizsgálat és adatgyűjtés,
3. előzetes erdészeti hatósági javaslatok összeállítása az előbbiekre figyelemmel,
4. közbenső lehetőség biztosítása az erdőgazdálkodók számára elemzések végrehajtására, és eltérő javaslatok megfogalmazására (kvázi gazdálkodói üzemtervezés beintegrálása a rendszerbe),
5. véleményeltérések egyeztetése első körben az erdőgazdálkodók és az erdészeti hatóság között, a további hatósági eljárás során egyeztetés tárgyát képező erdőtervi javaslatok véglegesítése,
6. érintett hatóságok észrevételeinek, véleményének bekérése arról, hogy a bemutatott erdőtervi javaslatok az erdő rendeltetésével, és az erdőgazdálkodással szemben támasztott közérdekű elvárásokkal, korlátozással összhangban vannak-e,
7. véleményeltérések egyeztetése, döntéshozatal.

5. Az Adattár szerepe

Az Adattár az erdészeti hatósági és igazgatási feladatok két évtizedes lassú formálódásával az ország erdeire, elsősorban azok faállományaira vonatkozó, egyrészt tízévente átfogóan megújuló, másrészt a regisztrált, illetve modellezett adatok alapján évente frissülő erdőleltárból - vagy inkább faállomány-leltárból - az erdőkre vonatkozó hatósági döntések, állapot- és végrehajtási adatok aktuális gyűjteményévé, azaz hatósági nyilvántartássá vált.

Ezt a folyamatot le kell zárni, illetve annak végeredményét nyilvánvalóvá kell tenni. Az erdőrészletenként tárolt hosszú adatsorból ki kell választani, hogy melyek a ténylegesen hatósági nyilvántartási adatok, és melyek a csak technikai célból tárolt háttéradatok, illetve melyek azok, amelyekre valójában már semmi szükség nincs, így bajlódni sem érdemes velük.

Ki kell emelni ezzel kapcsolatban a törvény azon új megállapítását, hogy az Adattár - vagy

inkább az azt megjelenítő informatikai rendszer - a továbbiakban az erdők faállományára, illetve a fahasználatok tervezésére és nyilvántartására vonatkozóan fatérfogat adatot legfeljebb durva becslésen alapuló származtatott adatként, tájékoztatási vagy statisztikai célból tartalmaz. Ez valójában nem változás, csak annak a régóta tudott valóságnak a tényszerű kimondása, hogy az erdészeti igazgatás - ha valamikor tudott is - ma már nem képes köbméteres pontossággal nyilvántartani az erdők faállományának fakészletét, és ennek a látszatát sem akarjuk tovább fenntartani.

Az Adattárral kapcsolatban leírtak nyilvánvalóan az erdészeti hatósági eljárásokra - beleértve a körzeti erdőtervezést, illetve a faanyag nyomon követési rendszert is -, illetve az erdőgazdálkodási tevékenységek erdészeti hatóság felé történő éves adminisztrációjára is jelentős kihatással lesznek. Ennek részleteit a végrehajtási rendeleti szintű szabályozás kialakítása során fogjuk kimunkálni.

6. Az erdészeti szakszemélyzet szerepe

Az erdőgazdálkodás szakmaiságát az előbbieket mellett - ahogy eddig is - az erdészeti szakszemélyzet kötelező közreműködése biztosítja. Ezen a téren a törvényi szabályozás jelentős módosítását nem tervezzük. Fontosnak tartjuk azonban azt, hogy a magán erdőgazdálkodás terén is képzett, jól felkészült, a szükséges tapasztalatokkal rendelkező, a végrehajtás során egyre nagyobb szerepet vállaló erdészeti szakirányítók álljanak az erdőgazdálkodók rendelkezésére.

Ezzel összefüggésben végrehajtási rendeleti szinten felülvizsgálatra kerülhetnek majd a kiválasztási szempontok. Ezt a törekvést erősíti továbbá az erdőkezelés intézményének bevezetése is, amelynek során az erdőgazdálkodási tevékenység koordinálását - igény esetén annak megszervezését vagy végrehajtását - közvetlenül egy arra teljes körűen felkészült szakirányító vállalkozás végezheti majd.

7. Erdőgazdálkodás éves adminisztrációja

Ha az előzőek alapján az erdőgazdálkodásra vonatkozóan képesek leszünk a főbb gazdálkodási kereteket a jogszabályainkban általánosan, a körzeti erdőtervezés során pedig erdőrészesként egyedileg meghatározni, mindezeket egy - a változásokat is jól kezelő - nyilvántartásban nyilvántartani, és ezt a nyilvántartást a közvetlenül érintettek számára ténylegesen nyilvánossá tesszük, továbbá ha az erdőgazdálkodás folyamatában megfelelő jártasságú szakszemélyzet ténylegesen részt vesz, akkor úgy gondolom, az erdőgazdálkodás végrehajtását egyebekben nyugodtan rábízhatjuk az erdőgazdálkodókra.

Annyit kell csak még elvárni tőlük, hogy az erdőtervezett tevékenységek végrehajtásáról előzetesen és utólagosan is tájékoztassák az erdészeti hatóságot, hogy a hatóság az ellenőrzési és nyilvántartási feladatait hatékonyan el tudja végezni. Az éves bejelentéseknek a

továbbiakban ez lesz a célja, és nem az, hogy annak kapcsán erdőrészeslet szinten gyakorlatilag újra elvégezzük a körzeti erdőtervezést, és újabb korlátozásokat határozzunk meg.

8. Erdőgazdálkodási tevékenységek hatásági ellenőrzése

Az erdők megfelelő állapotban fenntartása továbbra is fontos elvárás, amit az erdészeti hatáságnak a jövőben is rendszeres ellenőrzéssel, illetve hatékony intézkedések meghozatalával kell biztosítani. Ennek során azonban nem a kivitelezés módjára - technológiai szintű elemeire - kell majd a hangsúlyt fektetni, hanem a végrehajtás eredményére. A kivitelezés tekintetében az eddigiéknél nagyobb választási szabadságot kell biztosítani az erdőgazdálkodók részére, ahogy arról a körzeti erdőtervezés és az éves bejelentések kapcsán már szó volt.

Azaz szándékaink szerint nem azt kell majd ellenőrizni, hogy az erdősítésben hány darab facsemetét ültetett el a gazdálkodó, és hogyan, vagy a fakitermelés során hány köbméter fát vágott ki, hanem azt, hogy az erdő állapota az erdőgazdálkodási tevékenység végrehajtását követően a jogszabályokban és az erdőtervben foglalt elvárásoknak megfeleljen. A nagyobb szabadsághoz viszont nyilvánvalóan nagyobb felelősség is társul. Ha az előbbieket alapján nagyobb szabadsággal felruházott erdőgazdálkodók tevékenységének szakszerűsége vagy fenntarthatósága sérül, akkor természetesen a továbbiakban is szankcionálhatóak lesznek.

Egyes esetekben azonban, ha az erdőgazdálkodási tevékenység végrehajtásának vagy elmaradásának az erdei életközösségre nézve nagyobb a kockázata, akkor a bírságolás helyett a továbbiakban hatékonyabb intézkedésekre lesz lehetősége az erdészeti hatáságnak.

Egyrészt életre keltjük az egyébként már megálmodott, csak eddig nem alkalmazott elrendelt erdőgazdálkodási tevékenység intézményét, másrészt ezzel összefüggésben - az elrendelések finanszírozási háttérének megerősítése céljából - nagyobb esetkörben írhatja majd elő az erdészeti hatáság erdőfelújítási biztosíték nyújtását.

Ugyancsak az elrendelt erdőgazdálkodási tevékenység hatékony alkalmazásához kapcsolódik az a változás, hogy annak finanszírozása tekintetében a továbbiakban az erdőfelújítási kötelezettséget eredményező tevékenységet végrehajtó erdőgazdálkodó akkor is számon kérhető lesz, ha az erdőgazdálkodási jogviszonya időközben megszűnik. Kétségtelenül egyszerű, kézenfekvő és hatékony megoldás a hatáság számára, ha erdőgazdálkodó hiányában a tulajdonosi háttérfelelősségre alapozva szerez érvényt a kötelezettségeknek, viszont a tulajdonosi érdekeket ez sok esetben jelentősen sérti.

9. Klímaváltozás, erdő, erdőgazdálkodás

A klímaváltozással, és az arra való felkészüléssel kapcsolatosan különböző érdekek mentén eltérően formálódnak az álláspontok. Azt tudjuk, hogy az erdő ebben a tekintetben is egy speciális környezeti elem, illetve természeti erőforrás. Ha időben nem készülünk fel a klímaváltozás hatásaira, akkor azok kiszámíthatatlan időpontban országos kiterjedésű havária helyzeteket eredményezhetnek erdeinkben.

Az erdők tekintetében érintett szakterületek között átfogó konszenzus egyelőre ebben a klímaváltozás kérdésében nem alakult ki, illetve a tudomány sem tud olyan egyértelmű támpontokat adni akár az éppen aktuális erdőklíma erdőrézlet szintű gyors és objektív meghatározására, akár az erdőfelújítások fafaj megválasztására vonatkozóan, amelyet a törvényi szabályozásban már zsinórmértékként tudunk volna rögzíteni. Erre tekintettel ezt a problémakört a rugalmasabban módosítható végrehajtási rendeleti szintű szabályozásban, - a megfelelő ismeretek megszerzésével párhuzamosan - várhatóan több lépcsőben fogjuk tudni kezelni.

10. A magán erdőgazdálkodás polgárjogi alapjai

Előre szeretném bocsátani, hogy bár a magántulajdonú erdők birtokszerkezetének javítása, vagy legalább a további romlásának megakadályozása érdekében mielőbb fontos intézkedéseket kell hozni, a jelen törvénymódosításnak ez nem része. Feltételezzük, hogy ezen a téren gyors és átütő sikereket nem érhetünk el, így az erdőgazdálkodás szabályozása kapcsán olyan megoldásokat kerestünk, ami a kedvezőtlen birtokszerkezet mellett is lehetőséget biztosít a hatékony és eredményes magán erdőgazdálkodás folytatására.

Ahogy már említettem, a hatályos polgárjogi, illetve az ágazati szabályozás a magántulajdonú erdők hasznosítására a tulajdonosok számára nem nyújt az erdőgazdálkodás sajátosságaihoz, illetve a kialakult elaprózott birtokszerkezethez igazodó elegendően jó megoldásokat.

Emiatt is a nyolcszáz ezer hektárnyi magántulajdonú erdő ötödén nincs erdőgazdálkodó, illetve további kétötödén bizonytalan az erdőgazdálkodó személyének jogi megalapozottsága.

A szabályozási hiányt elképzeléseink szerint a földforgalmi szabályozás 2017. eleji módosításai - elsősorban a használati megosztás szabályozásának módosítása -, az erdő hasznosításából származó tulajdonosi jövedelmekre vonatkozó adómentesség kiszélesítése, a jelen tervezet, valamint az erdőbirtokossági társulatról szóló törvény idei évre tervezett módosításai együttesen pótolják majd.

A tervezett változások közül kiemelését érdemel, hogy

- korlátozottan lehetővé válik az erdő használatának területi, illetve haszonvételi módok szerinti megosztása,

- az erdő haszonbérletére vonatkozó szabályozás kiegészítése néhány, a gyakorlatban szükségessé vált rendelkezéssel,

- az osztatlan közös tulajdonú erdők tulajdonosi közösségeinek az erdeik használatát a jövőben nem kell feltétlenül más személy részére átadni, azt szabályozott keretek között, érdemi társult erdőgazdálkodás keretében maguk is használhatják.

Az utóbbira a tervezet új, korszerű, várhatóan hatékony, és szakmaiság szempontjából is kiemelkedő jelentőségű megoldásként az erdőkezelésbe adás lehetőségét tartalmazza. Ez tehát nem a földhasználat átadásának újabb jogcíme, hanem az erdőre alkalmazható vagytonkezelési típusú földhasznosítási forma, amelynek a szakmaiságát az biztosítja, hogy az erdőkezelési tevékenységre csak megfelelően felkészült erdészeti szakirányító vállalkozás lesz jogosult.

11. Bürokráciacsökkentés, e-ügyintézés

Az erdőgazdálkodás korlátozását jelenti az is, ha az erdőgazdálkodókat indokolatlan adminisztrációs terhekkkel sújtjuk. A törvénymódosítás során kiemelt célunk volt ezek megszüntetése.

Nem elsősorban a szabályozáshoz kapcsolódik, de ugyancsak kiemelt célként határoztuk meg, és a törvényben is rögzítettük, hogy az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó szakmai adminisztrációt mielőbb az Adattárhoz kapcsolódó, korszerű, gördülékeny munkát és kapcsolattartást biztosító új e-ügyintézési felületre kell helyezni.

Köszönöm az átfogó és részletes ismertetést! A jogalkotási feladatok sikeres befejezéséhez pedig kitartást kívánunk.

A FATÁJ riportja Szalai Károllyal
Fotó: Mőcsényi Miklós,
a 2016. március 22-i Fakonferencián készült